

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบบริบทและเนื้อหาหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เป็นงานวิจัยเชิงวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative) ประกอบกับการพรรณนาในเชิงคุณภาพ (Qualitative) สำหรับระเบียบวิธีวิจัยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกตัวอย่าง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์
5. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่เป็นหนังสือพิมพ์ระดับชาติและมุ่งเสนอเนื้อหาทั่ว ๆ ไป ไม่เน้นข่าวสารเฉพาะด้าน โดยไม่มีการจัดประเภทของหนังสือพิมพ์ไว้ล่วงหน้า หนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ได้แก่ ข่าวสด คิวสยาม เดลินิวส์ เดลินิวส์ ไทยรัฐ แนวหน้า บ้านเมือง มติชน และสยามรัฐ
2. หนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษ ได้แก่ บางกอกโพสต์ และเดอะเนชั่น

การเลือกกลุ่มตัวอย่างจากหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 11 ชื่อฉบับ พิจารณาจากกรอบตัวอย่างหนังสือพิมพ์ที่ตีพิมพ์จำหน่ายในช่วงวันที่ 1 กรกฎาคม 2533 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2534 รวมระยะเวลาศึกษา 1 ปี การสุ่มกระทำโดยวิธี Rotation Sampling คัดเลือกเดือนละ 1 ฉบับ ตั้งแต่สัปดาห์แรกของเดือนที่ 1 สำหรับวันที่เริ่มคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างนี้ ได้ใช้วิธีเจาะจงเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างของวันอาทิตย์ 2 ฉบับ เนื่องจากหนังสือพิมพ์วันจันทร์-วันเสาร์มีความแตกต่างกันไม่มากนัก ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างดังนี้ เดือนที่ 1 (กรกฎาคม) เลือกหนังสือพิมพ์ฉบับวันพุธของสัปดาห์แรก เดือนสิงหาคม เลือกหนังสือพิมพ์ฉบับวันพฤหัสบดีของสัปดาห์ที่ 2 หมุนเวียนจนครบ 12 เดือน ได้กลุ่มตัวอย่างกระจายตามวันของสัปดาห์ และตามสัปดาห์ของเดือน ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	อาทิตย์
กรกฎาคม			4				
สิงหาคม					9		
กันยายน						21	
ตุลาคม							27
พฤศจิกายน							4
ธันวาคม	10						
มกราคม		15					
กุมภาพันธ์				27			
มีนาคม					7		
เมษายน						12	
พฤษภาคม							18
มิถุนายน							23

ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามวิธีข้างต้นใช้กับหนังสือพิมพ์ทุกชื่อฉบับ โดยกำหนดว่า ต้องเลือกหนังสือพิมพ์ฉบับตัวอย่างทุก ๆ ชื่อฉบับในวันเดียวกันตามที่ได้สุ่มตัวอย่างข้างต้น เช่น เลือกฉบับวันพุธที่ 4 กรกฎาคม 2533 ก็จะเลือกหนังสือพิมพ์ฉบับวันเดียวกันทุกชื่อฉบับ ทั้งนี้เพื่อที่ไม่ให้เกิดความแตกต่างด้านเนื้อหาเนื่องจากปัจจัยของช่วงเวลา และสามารถเปรียบเทียบได้อย่างเที่ยงตรงว่า หนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับเสนอข่าวสารแตกต่างกันอย่างไร

สาเหตุที่เลือกศึกษาหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 11 ชื่อฉบับในช่วงปี พ.ศ. 2533 และ 2534 ก็เพราะว่า เป็นช่วงล่าสุดของระยะเวลาปัจจุบันที่จะเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ให้เห็นสภาพรูปลักษณะและเนื้อหาหน้าหนึ่งล่าสุดได้ ประกอบกับหนังสือพิมพ์มีการปรับปรุงโฉมหน้าหนึ่งในช่วงสงครามอ่าวเปอร์เซียกันมาก จึงได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในช่วงที่นี้ด้วย

จากวิธีการสุ่มตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น ทำให้ได้หนังสือพิมพ์รายวันชื่อฉบับละ 11 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 132 ฉบับ ในวัน เดือน ปี ต่าง ๆ เพื่อทำการศึกษาวิเคราะห์ในครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมกลุ่มตัวอย่างหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 11 ชื่อฉบับจากหอสมุดแห่งชาติ หอสมุดกลางแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 11 ชื่อฉบับนี้ ได้แบ่งขั้นตอนของการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์รูปลักษณ์

ในส่วนนี้เป็นการศึกษาลักษณะหน้าหนึ่งโดยทั่วไปของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับ รวมทั้งประเภทขององค์ประกอบที่นำเสนอในหน้าหนึ่ง แบ่งการวิเคราะห์ไว้ดังนี้

1.1 ภาพรวมทั่วไปของหน้าหนึ่ง เป็นการวิเคราะห์ลักษณะของหนังสือพิมพ์ทั้งหน้า โดยใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

- ขนาดของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับ โดยวัดความกว้างและความยาวเป็นนิ้ว
- สัดส่วนเนื้อที่และความถี่โดยเฉลี่ยขององค์ประกอบทุกประเภทที่นำเสนอในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับ
- รูปแบบการจัดหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับ โดยพิจารณาจาก ลักษณะการจัดหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ว่า มีรูปแบบการจัดหน้าหนึ่งเป็นแนวดิ่ง (Vertical Layout) แนบแนวนอน (Horizontal Layout) แบบทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า (Modular Layout) แบบละครสัตว์ (Circus Layout) แบบเน้นมุมบน (Brace Layout) หรือแบบผสม (Mixed Design)

1.2 ลักษณะเฉพาะขององค์ประกอบ การวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะขององค์ประกอบแต่ละประเภทนี้เป็นการวิเคราะห์ทั้งเน้นเชิงพรรณนา มีการวัดเชิงปริมาณเป็นส่วนประกอบในการอธิบาย แบ่งรายละเอียด ดังนี้

(1) ลักษณะหัวหนังสือพิมพ์ เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนาของส่วนที่เป็นชื่อหนังสือพิมพ์ สัญลักษณ์ คำขวัญ ข้อมูลประจำวัน ส่วนข้างหัวหนังสือพิมพ์ โดยพิจารณาจากลักษณะ ขนาด สีเส้นและตำแหน่ง

(2) การแบ่งคอลัมน์ พิจารณาจากลักษณะการแบ่งคอลัมน์ จำนวนคอลัมน์ และขนาดคอลัมน์

(3) การใช้ช่องว่าง พิจารณาจากเนื้อที่ว่างของขอบบน ขอบล่าง ขอบซ้าย ขอบขวา ช่องว่างระหว่างคอลัมน์และเนื้อหา รวมทั้งความโปร่งของหน้า

(4) การแบ่งขอบเขตเนื้อหา พิจารณาจากการแยกเนื้อหา หรือกรอบแบ่ง

เนื้อหาแต่ละส่วนว่า มีการแบ่งโดยใช้เส้น สีพื้น ช่องว่างระหว่างคอลัมน์ หรือรูปแบบการแบ่งคอลัมน์

(5) การใช้สีพื้น พิจารณาจากจำนวนสี โทนสี พื้นสกรีนหรือพื้นทึบ รวมทั้งการใช้สีกับองค์ประกอบ

(6) การตีพิมพ์โฆษณา โดยการวัดขนาด ความถี่ เนื้อที่และตำแหน่งโฆษณา

(7) ลักษณะกรอบแนะนำเนื้อหาเด่นในเล่ม โดยการวัดขนาด ความถี่ ลักษณะและตำแหน่งของกรอบแนะนำเนื้อหาเด่นในเล่ม

(8) การตีพิมพ์รายงานพิเศษ พิจารณาจากลักษณะ รูปร่าง ตำแหน่ง ความถี่ และเนื้อหาของรายงานพิเศษในหน้าหนึ่งและหน้าต่อ รวมทั้งส่วนประกอบในหน้าหนึ่ง

(9) การตีพิมพ์คอลัมน์ประจำ พิจารณาจากลักษณะ รูปร่าง ตำแหน่ง ความถี่ และเนื้อหาของคอลัมน์ประจำในหน้าหนึ่งและหน้าต่อ

(10) ลักษณะหัวข่าว พิจารณาโดยใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

- จำแนกตามลักษณะลำดับความสำคัญ แบ่งได้ดังนี้

หัวข่าวหลัก คือ หัวข่าวที่ใหญ่ที่สุด ใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่ที่สุด และตำแหน่งอยู่ส่วนบนของหน้าหนังสือพิมพ์

หัวข่าวใหญ่ คือ หัวข่าวที่มีขนาดใหญ่ แต่ไม่ใหญ่ที่สุดในหน้า และมีตำแหน่งอยู่ส่วนใดในหน้าก็ได้

หัวข่าวธรรมดา คือ หัวข่าวที่มีขนาดธรรมดาหรือขนาดเล็ก มีตำแหน่งอยู่ได้ทุกส่วนในหน้าของหนังสือพิมพ์

หัวข่าวเล็ก คือ หัวข่าวขนาดเล็กสุดเท่ากับหรือใหญ่กว่าแนวคอลัมน์ของข่าวไม่มากนัก มักอยู่ติดกับข่าว บางครั้งเป็นพาดหัวข่าวที่รับจากพาดหัวข่าวใหญ่

- รูปแบบของหัวข่าว พิจารณาตามรูปแบบในการพาดหัวข่าว คือ แบบบรรทัดเดียว (crossline) แบบเสมอนำ (flush left) หรือแบบเสมอหลัง (flush right)

ฯลฯ

- คำระบุหน้าต่อและหัวข่าวต่อ

- หัวข่าวตอน

(11) วรรณคดีและเนื้อข่าว พิจารณาจากลักษณะทั่วไป ความยาวของข่าว และการเสนอข่าวต่อ

(12) ภาพ พิจารณาจากวัตถุประสงค์ของภาพ ประเภทของภาพ รูปร่างและขนาดของภาพ ลักษณะการใช้ภาพ สีสิ้นของภาพ และคำอธิบายภาพ

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เนื้อหา

ในการวิเคราะห์เนื้อหาหน้าหนึ่งได้แบ่งส่วนวิเคราะห์ตามรูปแบบเนื้อหา 2 วิธี คือ

2.1 ภาพรวมของประเภทเนื้อหาในหน้าหนึ่ง โดยวัดความถี่และเนื้อหาของประเภทเนื้อหาทั้งหมดที่ตีพิมพ์ในหน้าหนึ่ง

2.2 ประเภทเนื้อหาขององค์ประกอบ โดยวิเคราะห์จากองค์ประกอบ 5 ประเภท คือ หัวข่าว ข่าว ภาพ รายงานพิเศษ และคอลัมน์ประจำ

สำหรับประเภทเนื้อหาในการวิเคราะห์แบ่งเป็น 22 ประเภท คือ

ข่าวราชสำนัก หมายถึง เนื้อหาเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง

การเมือง หมายถึง เนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง การบริหารประเทศ พรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนกิจกรรมเกี่ยวกับบุคคลที่กระทำในสถาบันนั้น ๆ รวมทั้งการทำงานของกระทรวง ทบวง กรม รัฐบาลที่เกี่ยวเนื่องกับการบริหารประเทศหรือสถาบันการเมือง และความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวเนื่องทางการเมือง การปกครอง พรรคการเมือง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเป็นข่าวที่มีความสำคัญต่อส่วนรวม และมีผลกระทบในระดับกว้าง หรือการบริหารการปกครองในระดับท้องถิ่น

เศรษฐกิจ หมายถึง เนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ การธนาคาร การเงิน รายได้ประชาชน ปัญหาความยากจน การซื้อขายหุ้น ราคาสินค้า รวมทั้งบุคคลที่อยู่ในอาชีพที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ

การสงคราม หมายถึง การรายงานความเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างการให้ความช่วยเหลือประชาชนต่อการป้องกันประเทศ การต่อสู้ตามชายแดนต่าง ๆ และการต่อสู้หรือสงครามกับประเทศต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อคนไทย

แรงงาน หมายถึง เนื้อหาเกี่ยวกับการจ้างและสวัสดิการกรรมกร อาทิ อัตราการจ้างงาน อัตราการว่างงาน ค่าแรงงานขั้นต่ำ การประกันสุขภาพและสังคม การจ้างงาน ปัญหาการใช้แรงงานเด็ก หรือปัญหาการอพยพแรงงานจากชนบท โดยมีผลกระทบต่อผู้ใช้แรงงานโดยตรง

การเกษตรและอุตสาหกรรม หมายถึง เนื้อหาเกี่ยวกับการเพาะปลูก ปศุสัตว์ ประมง การผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค และอุตสาหกรรมบริการต่าง ๆ เช่น การขยายพันธุ์พืช เครื่องมือในด้านการเกษตรหรืออุตสาหกรรม และการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเกษตรและอุตสาหกรรม

ต่างประเทศ หมายถึง เรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็น เศรษฐกิจ การเมือง สังคมในต่างประเทศ รวมทั้งข่าวเกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศ ในกรณีที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับคนไทย แต่เกิดขึ้นในต่างประเทศจะไม่จัดเป็นข่าวต่างประเทศ เพราะเกิดผลกระทบต่อคนไทยมากกว่า

การศึกษา หมายถึง เนื้อหาและรายละเอียดเกี่ยวกับการศึกษาทุกระดับระบบการศึกษา กิจกรรมการศึกษา ตลอดจนบุคคลที่ประกอบกิจกรรมเกี่ยวเนื่องกับการศึกษา รวมทั้งการเคลื่อนไหวในสถาบันการศึกษ้อีกด้วย

อาชญากรรมและโรงพัก หมายถึง เนื้อหาและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอาชญากรรมหรือการกระทำผิดกฎหมายทุกประเภท โดยมีความรุนแรงหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งวิธีการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่ดำเนินโดยหน่วยงานทั้งราชการและเอกชน การฟ้องร้องคดีต่าง ๆ รวมไปถึงการพิจารณาชั้นศาล นอกจากนี้ยังรวมไปถึงสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติตามหลักศีลธรรมและจริยธรรมของสังคม

สังคมบุคคล หมายถึง เนื้อหาและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องราวส่วนบุคคลที่เป็นที่รู้จักในสังคม เช่น นักบริหาร นักการเมือง ข้าราชการ นักธุรกิจ นักร้อง นักกีฬา นักแสดง มักเป็นข่าวกิจกรรมที่หรูหราในสังคม เช่น การเลี้ยงต้อนรับ การแสดง หรือการจัดกิจกรรมเพื่อเฉลิมฉลองต่าง ๆ

ปทัชชีวีต หมายถึง เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของมนุษย์หรือสัตว์ที่สะท้อนถึงความสำเร็จ ความล้มเหลว ความสุขสนุกสนาน ความทุกข์เวทนาแห่งสังสาร ความสวยงาม ความน่ารัก ความน่าเกลียด คลกขบขัน ความแปลกประหลาด และเรื่องราวชีวิตอื่น ๆ ที่สะท้อนอารมณ์ผู้อ่าน

กีฬา หมายถึง เนื้อหาและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกีฬาทั้งในและต่างประเทศ

อุบัติเหตุและภัยพิบัติ หมายถึง การรายงานเหตุการณ์เกี่ยวกับความประมาทเลินเล่อของบุคคลหรือเครื่องจักร จนทำให้เกิดความเสียหายหรือเป็นอันตรายต่อชีวิตหรือทรัพย์สินของผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนนั้น หรือเนื้อหาเกี่ยวกับภัยพิบัติและเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสียหายและผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สิน โดยเกิดจากธรรมชาติ เช่น ไฟไหม้ แผ่นดินไหว น้ำท่วม รวมทั้งวิธีการป้องกันต่าง ๆ

ราชการและสาธารณกิจ หมายถึง ข่าวที่เกี่ยวข้องกับแวดวงราชการและรัฐวิสาหกิจ โดยเนื้อหาเน้นพาดพิงเฉพาะกระทรวง ทบวง กรม หรือกองใดกองหนึ่งก็ได้ และไม่มีผลกระทบต่อบุคคลทั่วไปหรือการปกครองประเทศโดยรวม อาจเป็นการดำเนินงานของหน่วยราชการ เจ้าหน้าที่ หรือการคอร์รัปชันในวงราชการและรัฐวิสาหกิจ

ดินฟ้าอากาศ หมายถึง เนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะอากาศประจำวันตลอดจนดินฟ้าอากาศที่เกิดขึ้นทั้งตามฤดูกาลและผิดปกติ รวมทั้งการพยากรณ์ สภาพดินฟ้าอากาศทั่วประเทศ

ศิลป วัฒนธรรม หมายถึง เนื้อหาเกี่ยวกับแวดวงศิลปะหรือวัฒนธรรม คือ จิตรกรรม ปฏิมกรรม ศิลปกรรม นาฏกรรม วรรณกรรม ดุริยกรรม นาฏกรรมที่เป็นการแสดงถึงเอกลักษณ์ขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศ เป็นการเสนอความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น นอกจากนั้นรวมเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันนั้น ๆ

บันเทิง หมายถึง เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเสนอเนื้อหาทางด้านภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ เพลง ที่มุ่งให้ความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ มีลักษณะแสดงความเคลื่อนไหวในวงการ รวมทั้งกิจกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับวงการ

วิชาการและเทคโนโลยี หมายถึง เนื้อหาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ การทดลอง การวิจัย หรือการค้นพบเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ ความรู้หรือผลิตผลใหม่ ๆ การค้นพบหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ การนำความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมาใช้ในชีวิตประจำวัน

การแพทย์และสาธารณสุข หมายถึง เนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพ อนามัยและยา การรักษาพยาบาล ปัญหาโรคติดต่อร้ายแรง การควบคุมโรคติดต่อ โรคระบาดต่าง ๆ โรคเอดส์ การแก้ไข้ปัญหา การค้นคว้ารักษาโรค รวมทั้งการรณรงค์ต่อต้านเพื่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

สิ่งแวดล้อม หมายถึง การรายงานเกี่ยวกับมลภาวะที่เป็นพิษ เช่น ควันพิษ น้ำเน่า อากาศเสีย รกติด รวมทั้งการป้องกันสภาวะแวดล้อมเป็นพิษ การทำลายธรรมชาติต่าง ๆ การอนุรักษ์ธรรมชาติ ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่ร่วมกันเพื่อแก้ไข้ปัญหาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ เช่น การรณรงค์ การเรียกร้องหรือประท้วงเพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติ

เรื่องแปลกประหลาด ไสยศาสตร์หรือปาฏิหาริย์ หมายถึง เนื้อหาเกี่ยวกับปรากฏการณ์หรือเรื่องราวเรื่องแปลกประหลาด นิสิตารเหลือเชื่อ อันเกิดจากความเชื่อของบุคคลหรือชุมชนที่ยังไม่มีการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์อย่างชัดเจน

อื่น ๆ หมายถึง ข่าวประเภทต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับประเภทที่กล่าวมาตามข้างต้น

เกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหาจำแนกตามประเภทของข่าว ในการวิเคราะห์ข่าวสาร ใช้เกณฑ์พิจารณาจากแก่นเรื่อง (theme) เป็นสำคัญ คือ คุณลักษณะที่เด่นชัดที่สุดของเนื้อหาแต่ละชิ้น แล้วจัดเข้าประเภทต่าง ๆ ของเนื้อหา โดยที่ข่าวสารแต่ละชิ้นจัดเข้าประเภทเนื้อหาได้เพียงประเภทเดียว

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปลักษณ์และเนื้อหาหน้าหนึ่ง

แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

3.1 เปรียบเทียบรูปลักษณ์หน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะรูปลักษณ์ทั้งเชิงปริมาณจากค่าร้อยละและเชิงพรรณนาเพื่อ
แบ่งกลุ่มหนังสือพิมพ์ตามผลที่ได้จากรูปลักษณ์หน้าหนึ่ง โดยใช้เกณฑ์พิจารณาจาก ขนาดรูปเล่ม
ของหนังสือพิมพ์ ภาพรวมขององค์ประกอบในหน้าหนึ่ง รูปแบบการจัดหน้า การแบ่งคอลัมน์ในหน้า
หนึ่ง หัวหนังสือพิมพ์ ช่องว่างและการแบ่งขอบเขตเนื้อหา การใช้สีเส้นในหน้าหนึ่ง โฆษณา
กรอบแนะนำเนื้อหาเด่นในเล่ม รายงานพิเศษ คอลัมน์ประจำ หัวข่าว ข่าว และภาพ

3.2 เปรียบเทียบเนื้อหาหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบและแบ่งกลุ่มหนังสือพิมพ์ตามประเภทเนื้อหาของหัวข่าว ข่าว
ภาพ รายงานพิเศษ คอลัมน์ประจำ อื่น ๆ และภาพรวมของประเภทเนื้อหาในหน้าหนึ่ง โดย
ใช้ค่าเฉลี่ยร้อยละของความถี่และเนื้อหาในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์รูปลักษณ์และเนื้อหาในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ใช้เครื่องมือ แบ่งเป็น
2 ส่วนใหญ่ ๆ* คือ

1. ภาพรวมของหน้าหนึ่ง มีดังนี้

1.1 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของหนังสือพิมพ์ ได้แก่ จำนวนหน้า ขนาด และ
รูปแบบการจัดหน้า

1.2 ตารางบันทึกภาพรวมของเนื้อหาและความถี่ขององค์ประกอบในหน้าหนึ่ง

* ดูรายละเอียดในภาคผนวก

2. ลักษณะเฉพาะขององค์ประกอบ แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

- องค์ประกอบที่วิเคราะห์เฉพาะรูปลักษณ์ ได้แก่ หัวหนังสือพิมพ์ การแบ่งคอลัมน์ การใช้ช่องว่าง การแบ่งขอบเขตเนื้อหา การใช้สีเส้น การตีพิมพ์โฆษณา และลักษณะกรอบแนะนำเนื้อหาเด่นในเล่ม

- องค์ประกอบที่วิเคราะห์ทั้งรูปลักษณ์และเนื้อหา ได้แก่ หัวข่าว ข่าว ภาพรายงานพิเศษ และคอลัมน์ประจำ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้เน้นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ส่วนที่วัดเป็นเนื้อหาที่ใช้หน่วยเป็นตารางนิ้ว และความถี่เป็นจำนวนชิ้น แล้วใช้การหาค่าร้อยละประกอบการพรรณนา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย